

Méontologie jako „náprava“ ontologie

Založení a budování méontologie jako jedné z ústředních filosofických disciplín nesmí být chápáno jako cesta jinudy a jinam, než kudy dosud vedly cesty ontologie (resp. staré „metafyziky“). Jde naopak o to, začít vážně počítat s dosavadní „ontologií“ jako s něčím, co nutně potřebuje jakousi opravu či nápravu, protože se tu objevil, vyjevil, „ukázal“ vážný problém. A ten spočívá v tom, že „býti“ či „jest“ někdy vypovídáme o čemsi právě tady a teď jsoucím, ale někdy také o něčem, co má svůj počátek, průběh a konec v čase, ale je to „celek“, který po celou dobu svého událostného dění „jest“. V čem tedy bude spočívat „náprava“ oné tradiční ontologie? Aristotelés na počátku vymezil „obor“ jedné z filosofických „věd“ (disciplín), a to aniž by ji pojmenoval, tak, že se zabývá jsoucím jakožto jsoucím (některé překlady to uvádějí jako „jsoucím, pokud jest“). Jakmile připustíme, že událostné dění není pouhá série okamžitých stavů, ale že je to dění události jakožto vnitřně integrovaného celku, musí nám být jasné, že každá taková (tj. „pravá“, neboť integrovaná) událost prochází postupně svými aktuálními stavy tak, že jedny nechává jakoby za sebou jako svou minulost, ale přitom je významným způsobem stále „přidrží“ u sebe jako „vlastní“, zatímco jiné, ještě nenastalé, jež jakoby očekává a aktivně přivolává, přitahuje, vtahuje do „aktuálnosti“, ale vždycky tak, že už teď jsou i ty nenastalé vskutku „její“, tj. jí vlastní. A obojí „fáze“, ty minulé i ty ještě nenastalé, v jistém smyslu „jsou“, totiž jakožto součásti události jako celku, ale zároveň „nejsou“, protože nejsou právě teď aktuální. A pokud tomu takto je, má smysl se – filosoficky ! – zabývat jak „jsoucím jakožto jsoucím“, tak také „jsoucím jakožto nejsoucím“, totiž jakožto ještě nejsoucím nebo jakožto už nejsoucím. A pak už nezbývá než si plně a naprosto jasně uvědomit, že v každé (pravé) události, která se právě děje, mají převahu (obvykle naprostou, ale musíme pamatovat na zatím nevyjasněnou povahu událostí „primordiálních“) fáze ještě nejsou a již nejsou, kdežto fáze právě aktuální jsou statisticky vzato vlastně „výjimkou“ (byť mimořádně závažnou).

(Písek, 111006-3.)